

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

НАУКОВИЙ ВІСНИК
УЖГОРОДСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ISSN 2524-0609

Серія

ПЕДАГОГІКА

СОЦІАЛЬНА РОБОТА

Збірник наукових праць

Випуск 2(51)

Ужгород – 2022

Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». Випуск 2 (51) ' 2022

– науково-практичний журнал у галузі педагогіки, в якому висвітлюються актуальні питання методології та історії педагогіки, теорії і практики навчання, теорії і практики виховання, теорії і методики професійної освіти, соціальної педагогіки, соціальної роботи, сучасних педагогічних технологій та інших галузей педагогічної науки.

Редакційна колегія

Головний редактор: Бартош Олена – кандидат педагогічних наук, професор, Ужгородський національний університет (Україна)

Заступник головного редактора: Козубовська Ірина – доктор педагогічних наук, професор, Ужгородський національний університет (Україна)

Члени редколегії:

Воротникова Ірина – кандидат педагогічних наук, доцент, Київський університет імені Бориса Грінченка (Україна)

Голоніч Ян – доктор філософії у галузі соціальної роботи, Університет Коменського в Братиславі (Словаччина)

Данко Дана – кандидат педагогічних наук, доцент, Ужгородський національний університет (Україна)

Канюк Олександра – кандидат педагогічних наук, доцент, Ужгородський національний університет (Україна)

Кузьма Ірина – кандидат педагогічних наук, Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти; Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка (Україна)

Микитенко Наталія – доктор педагогічних наук, професор, Львівський національний університет імені Івана Франка (Україна)

Олексюк Наталія – доктор педагогічних наук, професор, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка (Україна)

Опачко Магдаліна – доктор педагогічних наук, професор, Ужгородський національний університет (Україна)

Оросова Рената – доктор філософії у галузі педагогіки, Кошицький університет імені Павла Йозефа Шафарика (Словаччина)

Повідайчик Оксана – доктор педагогічних наук, професор, Ужгородський національний університет (Україна)

Попович Анна – кандидат соціологічних наук, доцент, Ужгородський національний університет (Україна)

Розлуцька Галина – доктор педагогічних наук, професор, Ужгородський національний університет (Україна)

Сміла Йоанна – доктор філософії у галузі педагогіки, доцент, Університет імені Яна Кочановського в м.Кельце (Польща)

Сокол Мар'яна – доктор педагогічних наук, професор, Тернопільський національний медичний університет імені І.Я.Горбачевського (Україна)

Станчак Ярослав – доктор філософії у галузі соціальної роботи, доцент, Університет Коменського в Братиславі (Словаччина)

Станчіене Далія Марія – доктор гуманітарних наук, професор, Клайпедський університет (Литва)

Ткаченко Павло – кандидат педагогічних наук, доцент, Житомирський національний агроєкологічний університет (Україна)

Товканець Ганна – доктор педагогічних наук, професор, Мукачівський державний університет (Україна)

Товканець Оксана – доктор педагогічних наук, професор, Ужгородський національний університет (Україна)

Шандор Федір – доктор філософських наук, професор, Ужгородський національний університет (Україна)

Шемпрух Йоланта – доктор педагогічних наук, професор, Жешувський Університет (Польща)

Шищенко Інна – кандидат педагогічних наук, доцент, Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка (Україна)

Рецензенти:

Леврінц Маріанна – доктор педагогічних наук, доцент

Мешко Галина – доктор педагогічних наук, професор

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Серія КВ № 7972 від 9 жовтня 2003 р.

Свідоцтво про внесення до державного реєстру видавців, виготівників, і розповсюджувачів видавничої продукції Серія 3м №32 від 31 травня 2006 р.

Засновник і видавець:

Ужгородський національний університет, Україна, 88000, м.Ужгород, пл.Народна, 3. Видавництво: вул. Капітульна, 18; e-mail: goverla-print@uzhnu.edu.ua

Адреса редакції:

88017, м.Ужгород, вул.Університетська, 14, факультет суспільних наук, кім.218 e-mail: olena.bartosh@uzhnu.edu.ua Сайт: <http://www.visnyk-ped.uzhnu.edu.ua>

Збірник наукових праць видається з березня 1998 р., виходить двічі на рік.

На підставі Наказу Міністерства освіти і науки України № 886 від 02.07.2020 р. (додаток 4) збірник включено до Переліку наукових фахових видань України категорії «Б» у галузі педагогічних наук (011 – Освітні, педагогічні науки; 012 – Дошкільна освіта; 013 – Початкова освіта; 014 – Середня освіта (за предметними спеціальностями); 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями); 016 – Спеціальна освіта; 231 – Соціальна робота).

Збірник представлено у наукометричних базах даних, репозитаріях та пошукових системах: Google Scholar (США); Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського (Україна); INDEX Copernicus – ICV 2021: 99.03 (Польща)

Рекомендовано до друку Вченою Радою ДВНЗ «Ужгородський національний університет», протокол № 9 від 25 жовтня 2022 року

УДК 371; 378; 364

Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. 2022. Випуск 2 (51). 197 с.

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
STATE UNIVERSITY
«UZHHOROD NATIONAL UNIVERSITY»

SCIENTIFIC BULLETIN OF
UZHHOROD UNIVERSITY

ISSN 2524-0609

Series

PEDAGOGY

SOCIAL WORK

Collection of Scientific Works

Issue 2 (51)

Uzhhorod – 2022

Scientific Bulletin of Uzhhorod University.

Series: «Pedagogy. Social Work». Issue 2 (51) '2022

– is a scientific-practical journal in the field of pedagogy. Its main thematic areas are the current issues of: methodology and history of pedagogy, theory and practice of teaching, theory and practice of education, theory and methodology of professional education, social pedagogy, social work, modern pedagogical technologies and other areas of pedagogical science.

Editorial Board

Editor-in-Chief: Bartosh Olena – Candidate of Pedagogical Sciences, Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)

Deputy of Editor-in-Chief: Kozubovska Iryna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)

Members of the Editorial Board:

Vorotnykova Iryna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Borys Grinchenko Kyiv University (Ukraine)

Holonič Ján – Doctor of Philosophy in Social Work, Comenius University in Bratislava (Slovakia)

Danko Dana – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)

Kanyuk Oleksandra – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)

Kuzma Iryna – Candidate of Pedagogical Sciences, Ternopil Regional Municipal Institute of Postgraduate Pedagogical Education; Volodymyr Hnatiuk Ternopil National Pedagogical University (Ukraine)

Mykytenko Natalia – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Ivan Franko National University of Lviv (Ukraine)

Oleksiuk Natalia – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Hnatiuk Ternopil National Pedagogical University (Ukraine)

Opachko Mahdalyna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)

Orosová Renáta – Doctor of Philosophy in Pedagogy, Pavol Jozef Šafárik University in Kosice (Slovakia)

Povidaichyk Oksana – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)

Popovych Anna – Candidate of Sociological Sciences, Associate Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)

Rozlutska Halyna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)

Smyla Joanna – Doctor of Philosophy in Pedagogy, Associate Professor, Jan Kochanowski University in Kielce (Poland)

Sokol Mariana – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, I.Ya. Horbachevsky Ternopil National Medical University (Ukraine)

Stančiak Jaroslav – Doctor of Philosophy in Social Work, Associate Professor, Comenius University in Bratislava (Slovakia)

Stanciene Dalia Marija – Doctor of Humanities, Professor, Klaipeda University (Lithuania)

Tkachenko Pavlo – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Zhytomyr National Agro-Ecological University (Ukraine)

Tovkanets Hanna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Mukachevo State University (Ukraine)

Tovkanets Oksana – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)

Shandor Fedir – Doctor of Philosophical Sciences, Professor, Uzhhorod National University (Ukraine)

Szempruch Jolanta – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, University of Rzeszów (Poland)

Shyshenko Inna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, A.S.Makarenko Sumy State Pedagogical University (Ukraine)

Reviewers:

Lőrincz Marianna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Meshko Halyna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Certificate of the print media state registration
Series KV № 7972 dated by October 9, 2003

Certificate of state registration of publishers,
manufacturers, and distributors of publishing
products Series 3m №32 dated by 31 May 2006

Founder and publisher:

Uzhhorod National University, Ukraine,
88000, Uzhhorod, Narodna square, 3.
Publishing House Goverla: Kapitulna str., 18;
e-mail: goverla-print@uzhnu.edu.ua

Editorial address:

88017, Uzhhorod, Universitetska str., 14,
Faculty of Social Sciences, room 218, e-mail:
olena.bartosh@uzhnu.edu.ua

Website: <http://www.visnyk-ped.uzhnu.edu.ua>

The journal is being published twice a year
since March 1998.

Based on the Order of the Ministry of Education
and Science of Ukraine № 886 of 02.07.2020
(Annex 4) the collection is included in the
List of scientific professional publications of
Ukraine category «B» in the field of pedagogical
sciences (011 – Educational, pedagogical
sciences; 012 – Preschool education; 013 –
Primary education, 014 – Secondary education
(by subject specialties), 015 – Professional
education (by specializations), 016 – Special
education, 231 – Social work).

The journal is registered in scientometric
databases, repositories and search engines:
Google Scholar (the USA); National Library
of Ukraine named after Vernadsky (Ukraine);
INDEX Copernicus – ICV 2021: 99.03
(Poland)

Recommended for publication by the
Scientific Council of Uzhhorod National
University,
record № 9 from October 25, 2022

UDC 371; 378; 364
Scientific Bulletin of Uzhhorod University.
Series: Pedagogy. Social Work. 2022.
Issue 2 (51). 197 p.

ЗМІСТ

Адамович Ірина. ЗАВДАННЯ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ НАПРЯМІВ STEAM-ОСВІТИ	9
Бартош Олена. ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ В ЖИТТЄВИХ СИТУАЦІЯХ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ.....	13
Бондарчук Наталія, Тулайдан Вікторія, Тимочко Олександр. ЗАСТОСУВАННЯ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ПІДХОДУ ПРИ РОЗРОБЦІ ПРОГРАМ ЗАНЯТЬ ОЗДОРОВЧОЮ ХОДЬБОЮ ДЛЯ ОСІБ ДРУГОГО ЗРІЛОГО ВІКУ	19
Бойко Світлана. СОЦІАЛЬНЕ СТАНОВЛЕННЯ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПСИХОФІЗИЧНИМИ ПОРУШЕННЯМИ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	23
Бойчук Валентина. ДЕФІНІЦІЙНИЙ АНАЛІЗ ФЕНОМЕНУ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	28
Волошин Олена, Мусієнко Олена, Білас Павло. РОЛЬ ШКІЛЬНИХ ТА ПОЗАШКІЛЬНИХ ЧИННИКІВ У РОЗВИТКУ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ОСВІТИ НА ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ (1918 – 1939 рр.).....	32
Гиндрюк Василь, Юрченко Наталія. КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО ВИКЛАДАННЯ МАТЕМАТИКИ ТА ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 181 ХАРЧОВІ ТЕХНОЛОГІЇ НА ПРИКЛАДІ ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВИЛА КРАМЕРА	37
Дмитрів Юлія. СОЦІАЛЬНО-ІСТОРИЧНІ ТА ПЕДАГОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ СТАНОВЛЕННЯ ДОМАШНЬОЇ ОСВІТИ У США (1970-1990-ТІ РР.).....	42
Єпіхіна Марина. БАЗОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ	46
Желанова Вікторія. МУЛЬТИМЕДІЙНИЙ СУПРОВІД ІННОВАЦІЙНИХ АСПЕКТІВ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	50
Жиленко Руслан, Афанасьєв Дмитро. ЛОКАЛЬНИЙ ВИМІР ПОТРЕБ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ: ПРИКЛАД УЖГОРОДСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	54
Канюк Олександра, Іваничко Інна. ДЕЯКІ НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ ТЕРМІНУ «ТОЛЕРАНТНІСТЬ».....	58
Козубовська Ірина, Товт-Коршинська Маріанна. ГОТОВНІСТЬ МАГІСТРІВ МЕДИЦИНИ ДО ПРОФЕСІЙНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО СПІЛКУВАННЯ ЯК ВАЖЛИВА УМОВА ЇХ УСПІШНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ВИЩІЙ ШКОЛІ.....	62
Кондрацька Галина, Федоришак Роман. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ: ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИЙ ПІДХІД У ПІДГОТОВЦІ.....	66
Леврінц Маріанна. ТРУДНОЩІ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: ПОТОЧНІ ТА РЕТРОСПЕКТИВНІ ПЕРЦЕПЦІЇ ВЧИТЕЛІВ.....	71
Леонтєва Інна. МЕТАФОРИЧНА ДІЛОВА ГРА У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ СФЕРИ КОРПОРАТИВНОЇ ОСВІТИ	77
Мельничук Вікторія, Черноморець Валентина. ЗАЛУЧЕННЯ ПІДЛІТКІВ ДО КОМЕРЦІЙНОГО СЕКСУ ЯК СОЦІАЛЬНА ПРОБЛЕМА	83
Месарош Лівія. АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ ПРИРОДНИЧИХ НАУК У ЕПОХУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	89
Орос Віктор, Петечук Юлія. САМОСТІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ УЧНІВ ПРИ ВИВЧЕННІ МАТЕМАТИКИ.....	94
Петечук Аріадна. ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ У ПОЛКУЛЬТУРНОМУ СЕРЕДОВИЩІ	98
ЗАКАРПАТТЯ В 1919-1938 РОКАХ	
Повідайчик Оксана, Повідайчик Михайло, Карбованець Едуард. ВРАХУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНО-СТИЛЬОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАТЕМАТИКІВ	104

Прожога Ірина, Радченко Марина, Вішталюк Валерія. ДОСВІД ПІДГОТОВКИ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ.....	109
Пупена Вікторія. ПОНЯТТЯ, ЗМІСТ І СТРУКТУРА ГУМАНІТАРНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	113
Розлуцька Галина, Невмержицька Олена, Назаров Володимир. ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ І СТУПЕНЯ ЗАСОБАМИ СЕРВІСІВ GOOGLE	117
Ростока Марина, Кушнір Вікторія. ВИСТАВКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ У КОНТЕКСТІ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО СУПРОВОДУ МОДЕРНІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОСВІТИ	122
Рудченко Вікторія. ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ХІМІЇ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	127
Синякова Віра. ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ПРИЙОМНИХ СІМЕЙ ПЕРЕМИЩЕНИХ НА ТЕРРИТОРІЮ ШВЕЙЦАРСЬКОЇ КОНФЕДЕРАЦІЇ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ.....	131
Сікора Ярослава. АДАПТАЦІЯ ЯК ОБ'ЄКТ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АНАЛІЗ.....	135
Сіра Лариса. КОМУНІКАТИВНО-ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД У КОМПЕТЕНТІСНО ОРІНТОВАНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ВИЩОЇ ШКОЛИ.....	140
Собченко Тетяна, Ткачова Наталія, Ткачов Артем. ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	145
Сокол Мар'яна, Русин Галина, Фекета Ірина. ОСОБЛИВОСТІ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ НДР СТУДЕНТІВ ПРИРОДНИЧИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	149
Стойка Олеся. ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ В УГОРЩИНІ.....	153
Сущенко Лариса, Андрющенко Олена, Сущенко Павло. ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА: ВИКЛИКИ І ПЕРСПЕКТИВИ.....	157
Таяновський Владислав. СУТНІСТЬ І ГЕНЕЗА АКАДЕМІЧНОЇ СВОБОДИ СТУДЕНТІВ СУЧАСНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	163
Теличко Наталія, Моргун Ірина. ТЕСТУВАННЯ ЯК ОДИН З НАУКОВО ОБГРУНТОВАНИХ ДОСЛІДНИЦЬКИХ МЕТОДІВ ПЕДАГОГІЧНОГО ВИМІРЮВАННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ.....	167
Теличко Тетяна. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ	171
Товканець Ганна. ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ СИТУАЦІЙНОГО АНАЛІЗУ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	175
Товканець Оксана. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОГО СЕРЕДОВИЩА	180
Трубачева Світлана, Замаскіна Поліна. ТЕХНОЛОГІЯ САМОСТІЙНОГО НАБУТТЯ ЗНАТЬ УЧНЯМИ В УМОВАХ	184
Файдюк Олена. УЧАСНИЦІ БОЙОВИХ ДІЙ ЯК ОБ'ЄКТ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ	188
Хоружа Людмила, Коваленко Сергій, Бовтрук Наталія. ВИЗНАННЯ ІНОЗЕМНИХ ДОКУМЕНТІВ ПРО ОСВІТУ (НОСТРИФІКАЦІЯ) В УКРАЇНІ.....	192

CONTENTS

Adamovych Iryna. THE TASK OF EFFECTIVE DEVELOPMENT OF STEAM EDUCATION	9
Bartosh Olena. GLOBAL CHALLENGES IN THE LIFE SITUATIONS OF UKRAINIAN YOUTH	13
Bondarchuk Nataliia, Tulaydan Viktoriia, Tymochko Oleksandr. APPLICATION OF A DIFFERENTIATED APPROACH IN THE ELABORATION OF WELLNESS WALKING PROGRAMS FOR PEOPLE OF THE SECOND MATURE AGE	19
Boiko Svitlana. SOCIAL FORMATION OF A CHILD OF PRESCHOOL AGE WITH PSYCHOPHYSICAL DISORDERS AS A SOCIAL PEDAGOGIC PROBLEM.....	23
Boichuk Valentyna. DEFINITION ANALYSIS OF THE PHENOMENON OF INTERCULTURAL COMMUNICATION.....	28
Voloshyn Olena, Musienko Olena, Bilas Pavlo. THE ROLE OF SCHOOL AND OUT-OF-SCHOOL FACTORS IN THE DEVELOPMENT OF HEALTH EDUCATION IN WESTERN UKRAINIAN LANDS (1918-1939).....	32
Hyndriuk Vasyl, Yurchenko Nataliia. COMPETENCE APPROACH TO TEACHING MATHEMATICS AND HIGHER MATHEMATICS FOR THE STUDENTS MAJORING IN 181 FOOD TECHNOLOGIES SPECIALITY ON THE EXAMPLE OF APPLICATION OF KRAMER'S RULE	37
Dmytriv Yuliia. SOCIAL-HISTORICAL AND PEDAGOGICAL PRECONDITIONS FOR THE FORMATION OF HOMESCHOOLING IN THE USA (1970-1990s)	42
Yepikhina Maryna. BASIC TRENDS OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS IN THE CONTEXT OF MODERN CHALLENGES.....	46
Zhelanova Viktoriia. MULTIMEDIA SUPPORT OF THE INNOVATIVE ASPECTS OF MODERN HIGHER EDUCATION	50
Zhylenko Ruslan, Afanasiev Dmytro. LOCAL DIMENSION OF THE NEEDS OF INTERNALLY DISPLACED PERSONS: THE EXAMPLE OF UZHGOROD TERRITORIAL COMMUNITY	54
Kanyuk Oleksandra, Ivanichko Inna. SCIENTIFIC APPROACHES TO THE UNDERSTANDING OF THE TERM «TOLERANCE».....	58
Kozubovska Iryna, Tovt-Korshynska Marianna. READINESS OF MASTERS OF MEDICINE FOR PROFESSIONAL PEDAGOGICAL COMMUNICATION AS AN IMPORTANT CONDITION FOR THEIR SUCCESSFUL PEDAGOGICAL ACTIVITIES IN HIGHER SCHOOL	62
Kondratska Halyna, Fedoryschak Roman. PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR THE FORMATION OF A MODERN PHYSICAL EDUCATION TEACHER: DIFFERENTIATED APPROACH IN TRAINING	66
Lórinicz Marianna. ENGLISH LANGUAGE TEACHING CHALLENGES: CURRENT AND RETROSPECTIVE PERCEPTIONS OF TEACHERS	71
Leontieva Inna. A METAPHORICAL BUSINESS GAME IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF CORPORATE EDUCATION SPECIALISTS.....	77
Melnychuk Victoria, Chernomorets Valentina. INVOLVING ADOLESCENTS IN COMMERCIAL SEX AS A SOCIAL PROBLEM.....	83
Mesarosh Livia. ASPECTS OF INTELLECTUAL COMPETENCE FORMING OF FUTURE SPECIALISTS IN THE FIELD OF NATURAL SCIENCES IN THE ERA OF INFORMATION TECHNOLOGIES	89
Oros Viktor, Petechuk Yuliia. INDEPENDENT ACTIVITY OF SCHOOL STUDENTS WHEN LEARNING MATHEMATICS	94
Petechuk Ariadna. EXPERIENCE ON ORGANISATION OF PRE-SCHOOL EDUCATION IN THE POLYCULTURAL ENVIRONMENT OF TRANS-CARPATIA IN 1919-1938.....	98
Povidaychuk Oksana, Povidaychuk Mykhailo, Karbovanets Eduard. CONSIDERATION OF INDIVIDUAL-STYLE CHARACTERISTICS IN THE PROCESS OF PROFESSIONAL TRAINING OF MATHEMATICIANS	104

Prozhoha Iryna, Radchenko Marina, Vishtalyuk Valery. EXPERIENCE OF TRAINING SOCIAL WORKERS IN THE CONDITIONS OF BLENDED LEARNING	109
Pupena Victoria. CONCEPT, CONTENT AND STRUCTURE OF HUMANITARIAN CULTURE OF FUTURE FOREIGN LANGUAGE TEACHERS.....	113
Rozlutska Halyna, Nevmerzhytska Olena, Nazarov Volodymyr. FORMATION OF INFORMATION COMPETENCES OF PUPILS OF GENERAL SECONDARY EDUCATION INSTITUTIONS OF THE FIRST DEGREE BY MEANS OF GOOGLE SERVICES APPLYING	117
Rostoka Marina, Kushnir Viktoriia. EXHIBITION ACTIVITY IN CONTEXT INFORMATION AND ANALYTICAL SUPPORT OF NATIONAL EDUCATION MODERNIZATION	122
Rudchenko Victoriia. VECTORS OF DEVELOPMENT OF PEDAGOGICAL SKILLS OF FUTURE CHEMISTRY TEACHERS IN THE PROCESS OF PROFESSIONAL TRAINING	127
Syniakova Vira. STUDY OF THE FUNCTIONING OF UKRAINIAN FOSTER FAMILIES DISPLACED TO THE SWISS CONFEDERATION DURING THE WAR IN UKRAINE	131
Sikora Yaroslava. ADAPTATION AS AN OBJECT OF SCIENTIFIC RESEARCH: PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL ANALYSIS	135
Sira Larysa. COMMUNICATIVE-ACTIVITY APPROACH IN COMPETENCE ORIENTED EDUCATIONAL PROCESS OF HIGHER EDUCATION	140
Sobchenko Tetyana, Tkachova Nataliya, Tkachov Artem. FORMATION OF INFORMATION AND DIGITAL COMPETENCE OF FUTURE TEACHERS IN THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT OF PEDAGOGICAL UNIVERSITIES.....	145
Sokol Mariana, Rusyn Halyna, Feketa Iryna. FEATURES OF ACADEMIC INTEGRITY OF SCIENTIFIC-RESEARCH WORK OF STUDENTS OF NATURAL SPECIALTIES	149
Stoika Olesia. DIGITALIZATION OF THE PROFESSIONAL TRAINING OF TEACHERS IN HUNGARY	153
Sushchenko Larysa, Andryushchenko Olena, Sushchenko Pavlo. DIGITAL TRANSFORMATION OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN THE CONTEXT OF DIGITALIZATION OF SOCIETY: CHALLENGES AND PROSPECTS	157
Tajanovsky Vladyslav. THE ESSENCE AND GENESIS OF STUDENT ACADEMIC FREEDOM OF MODERN UNIVERSITY	163
Telychko Natalia, Morhun Iryna. TESTING AS ONE OF THE SCIENTIFICALLY BASED RESEARCH METHODS OF PEDAGOGICAL MEASUREMENT AND EVALUATION	167
Telychko Tetyana. PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE PRESCHOOL TEACHERS: PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL ASPECT	171
Tovkanets Hanna. APPLICATION OF THE SITUATION ANALYSIS METHOD IN A PRIMARY SCHOOL	175
Tovkanets Oksana. PEDAGOGICAL CONDITIONS OF PROVIDING HEALTH-PRESERVING ENVIRONMENT OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS	180
Trubacheva Svitlana, Zamaskina Polina. TECHNOLOGY OF INDEPENDENT ACQUISITION OF KNOWLEDGE BY STUDENTS IN CONDITIONS OF DISTANCE EDUCATION	184
Faidiuk Olena. FEMALE COMBATANTS AS AN OBJECT OF SOCIAL WORK	188
Khoruzha Liudmyla, Kovalenko Serhii, Bovtruk Nataliia. RECOGNITION OF FOREIGN EDUCATIONAL DOCUMENTS (NOSTRIFICATION) IN UKRAINE	192

УДК 37.014.24(477):061ЄС
DOI: 10.24144/2524-0609.2022.51.192-196

Khoruzha Liudmyla

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of Department
Department of Education and Psychological and Pedagogical Sciences
Borys Grinchenko Kyiv University, Kyiv, Ukraine
l.khoruzha@kubg.edu.ua
<http://orcid.org/0000-0003-4405-4847>

Kovalenko Serhii

PhD Student
Department of Education and Psychological and Pedagogical Sciences
Borys Grinchenko Kyiv University, Kyiv, Ukraine
s.kovalenko.asp@kubg.edu.ua
<http://orcid.org/0000-0002-9131-3912>

Bovtruk Nataliia

Candidate of Pedagogical Sciences
Chief Specialist of the Press and Information Department
Ministry of Education and Science of Ukraine, Kyiv, Ukraine
bovtruk1008@gmail.com
<http://orcid.org/0000-0001-6480-1614>

RECOGNITION OF FOREIGN EDUCATIONAL DOCUMENTS (NOSTRIFICATION) IN UKRAINE

Abstract. The relevance of the problem of foreign educational documents recognition (nostrification) is due to the intensification of labour migration processes, population mobility, as well as the formation of a unified educational and scientific space within the Bologna process. There is a need to quickly introduce a number of systemic and structural changes in higher education in accordance with the recommendation documents of the European Union. The issue of globalization and migration of population, mobility of specialists have actualized the issue of nostrification of educational diplomas not only in Ukraine but also in other countries of the world. The analysis of normative-legal support and features of procedures for the recognition of foreign educational documents (nostrification) allows enriching the experience in the implementation of this procedure, understanding of its social, educational, economic, and cultural-integrative functions. The aim of the article is to provide an overview and analysis of the procedure for recognition of foreign educational documents in Ukraine. Research methods applied: general scientific methods: to study the procedural features of the recognition of foreign diplomas in Ukraine and some EU countries; to analyze legal acts regulating the recognition procedure; to analyze and compare statistical data reflecting certain demographic and migration trends. As a result of the research, the main problems on the way to unification of approaches to the procedure of recognition of foreign documents on education were identified. The analytical data obtained are important for understanding the essence of the problem with educational documents recognition, the experience exchange between the EU countries and Ukraine.

Key words: recognition of foreign educational documents, nostrification, Bologna process, European educational space, European standards.

Introduction. Globalization and migration problems, «hunting» of creative and talented people by big corporations, mobility of specialists have actualized the problem of foreign educational documents recognition (nostrification) in Ukraine and in other countries of the world. Both the procedure for the acknowledgement of educational documents of specialists in another country and the consequences of their personal, professional and social adaptation in it are important. Namely:

- legalization of educational documents, giving them a legal force;
- opportunity to work in their area of specialization;
- fast adaptation to the profession and to the country of residence;
- minimization of personal and professional risks;
- integration into the social environment of another country;
- cultural assimilation, etc.

The relevance of the problem of foreign educational documents recognition (nostrification) is due to an accession of Ukraine to the Bologna Process, which is accompanied by the formation of a common educational and scientific space and the development of unified criteria and standards in the field of education.

Therefore, there is a need for rapid implementation of a number of systemic and structural changes in higher education in accordance with the recommendation documents of the European Union, unification of approaches to the recognition of foreign diplomas in education (nostrification) in the EU countries.

The procedure of foreign educational documents recognition (formerly - nostrification) aims to ensure the rights of citizens who have gained their education in other countries to continue their education and / or professional activities in Ukraine and is carried out on an individual basis.

The relevance of the study of this problem is also confirmed by the fact that according to statistics of the Educational Commission for Foreign Medical Graduates (ECFMG) about 44% of foreign graduates (medical profile) take exams to confirm their higher education diploma every year [1].

Analysis of migration movement statistics in Ukraine proves that the number of migrants arriving and departing from the country is constantly growing. And this shows that the search for a job in a new place of residence by specialists requires confirmation of educational diplomas. According to the State Statistics

Service, the migration increase in Ukraine as of 2019 is 21 thousand people [2].

It should also be mentioned that according to the Comprehensive Demographic Forecast of Ukraine for the period up to 2050, the scale of labour migration by different estimates is from 1 to 5 million people, the most realistic estimates are from 2 to 2.7 million. The main centers of attraction for labour migrants from Ukraine are Russia (40-50%), Poland (15-20%), the Czech Republic (10-12%), Italy (around 10%), Portugal (5-8%). Labour migrants are almost exclusively persons aged 20-49, i.e. representatives of the most economically productive age groups, as a rule, persons who have already received the necessary professional education, and therefore, their diplomas require nostrification [3].

For example, there were 1 270 000 Ukrainian citizens staying in Poland in January 2020, and this figure has not changed during the lockdown period [4].

Consequently, in the circumstances of European integration the issues related to confirmation of educational documents and the availability of these services in the system of providing administrative services for the average citizen become especially relevant.

The **purpose** of the article is to analyze the legal framework and identify the specifics of procedures related to the problem of confirming higher education documents in Ukraine as well as in the European countries, helping to understand its social, educational, economic and cultural-integrative functions.

Research Methodology. The scientific sources, the current legislation of Ukraine and the EU countries on the regulation of procedures related to the recognition of higher education diplomas has been analyzed, as well as statistics reflecting certain demographic, migration trends, consideration of which is important to comprehend the problem under consideration.

Results and their discussion. The recognition of foreign educational documents is carried out by allowing the relevant state authorities to study further and/or carry out professional activities.

It is not only the recognition of the equivalence of educational documents by their identity, but also the confirmation that comparative standards of education are equivalent at the legal international level. The recognition, the comparability of foreign documents and the issuance of a certificate are carried out on the basis of the application of the documents holder or the body concerned [5].

The issue of foreign education diplomas recognition (nostrification) has recently become a subject of research by the Ukrainian scientists: N.Naumenko, T.Radionova, O.Vasylenko, and the issue of qualifications recognition is being studied by O.Mykhailychenko. In the context of migration, conditions of entry and residence of family members and recognition of migrant workers' qualifications in Bulgaria and Poland, the studies by Z.Vankova [6] are relevant. The researches by E.Ruśkowski are relevant on the issue of nostrification in Poland [7]. The issue of doctor's diploma nostrification in the Czech Republic has been studied by V.Khodan [8].

Recognition of foreign educational documents in Ukraine is carried out in full accordance with the Convention on the Recognition of Qualifications concerning Higher Education in the European Region, ratified by the relevant Law of Ukraine No. 1273-XIV dated by December 3, 1999, and the recommendations of this Convention.

After the recognition procedure, the person possessing foreign educational documents receives a certificate confirming this document issued by an

educational institution of another state. It gives a person an opportunity to continue education or employment by specialty in a higher education institution of Ukraine or in institutions throughout Ukraine. Such a certificate is issued on the basis of a decision by a competent body – a higher education institution or the Ministry of Education and Science of Ukraine.

The procedure for the recognition of foreign educational documents includes: verification of documents authenticity, confirmation of the status of educational institution and / or educational program, evaluation of qualification or period of study, establishing equivalence to educational or professional degree in Ukraine, academic and / or professional rights.

The procedure for recognition of foreign educational documents in Ukraine is regulated by the following documents:

- Law of Ukraine «On Higher Education»;
- The Cabinet of Ministers of Ukraine Decree № 811 dated by September 9, 2020 «On the documents on higher education (academic degrees)»;
- Ministry of Education and Science of Ukraine order № 102 dated by January 25, 2021 «On approval of the documents on higher education (scientific degrees) and their supplement, a sample of academic transcript» registered by the Ministry of Justice of Ukraine № 122/35744 dated by January 29, 2021.

It should be noted that in order to unify and apply the unified policy and practice of diploma / qualification recognition for all European countries, the Council of Europe and UNESCO established the ENIC-NARIC network in 1994 [9].

The ENIC network cooperates closely with the European Union's Network of National Recognition Information Centers (NARIC Network), the activities of which are ensured by the European Commission, represented by the Director-General for Education and Culture.

The ENIC information network consists of the National Information Centers of the countries participating in the European Cultural Convention or countries belonging to the European region of UNESCO. The ENIC Center is an organization established by the national leadership of each country.

The centres in different countries may vary slightly in size or competence, but are generally obliged to provide information on the: recognition of foreign diplomas, degrees and qualifications; education system of the country; possibility of obtaining an education abroad; other practical issues related to mobility and recognition issues.

ENIC-NARIC's potential clients are: students and their parents; employers; education institutions; employees of the ministries dealing with higher education issues; other stakeholders and organizations.

It should be mentioned that an academic mobility centre (ENIC Ukraine) has been established in Ukraine, the functions of which are entrusted to the state enterprise «Information and Image Center», which belongs to the Ministry of Education and Science of Ukraine. ENIC Ukraine is part of the international network of national information centers for academic recognition and mobility ENIC-NARIC Networks. ENIC Ukraine also maintains nationwide records of qualifications recognition certificates stipulated by the legislation of Ukraine.

Recognition in Ukraine of documents on secondary, secondary vocational education issued by educational institutions of other states, certificates must be registered by a competent authority in the electronic register of recognition in Ukraine of foreign educational documents

of the Ministry of Education and Science of Ukraine (electronic record) [10].

It should be noted that Ukraine is actively reforming higher education on its way to joining the European Education Area. In order for Ukrainian educational documents to meet the requirements of the Paris Communiqué, the Lisbon Convention and Europass as much as possible. Therefore, some documents that previously regulated this process have lost their force [11].

To unify the procedure for recognition of foreign diplomas (nostrification), documents on higher education (academic degree) and their supplements, as well as academic transcripts are to indicate:

- name and surname of both foreign citizens and citizens of Ukraine;
- name of the accreditation body of the educational program or information on the accreditation of the specialty;
- information on special achievements and / or honors of applicants for education taking into account the provisions of paragraph 10 of the second part of Article 36 of the Law of Ukraine «On Higher Education» [11].

Also important in approaching the European educational space for Ukrainian students interested in studying or carrying out professional activities in foreign countries is the availability of dual diploma programs. Common educational programs of Ukrainian and foreign universities allow Ukrainian students to study simultaneously under integrated educational programs in both higher education institutions of different countries and at the same time to obtain two diplomas of Ukrainian and European universities.

The purpose of implementing dual degree programs in Ukrainian higher educational institutions is to provide opportunities for students not only to gain experience in a foreign university and expand opportunities for professional training, but also to increase their level of competitiveness in the future employment [12].

Thus, the Ukrainian procedure for recognition of educational documents issued by higher education institutions of other countries consists of the following stages:

1. Verification of the authenticity of any foreign educational documents submitted for the procedure of their recognition. If the documents have Apostille stamps or proof of their consular legalization, this is considered sufficient to confirm their authenticity. In this case, the documents do not require verification of the fact of their issuance, which significantly speeds up the recognition

procedure. But in addition, you can either certify your documents in accordance with international law, or check with the Ministry of Education and Science of Ukraine.

2. Verification of official recognition of the issuing institution, i.e. checking for a certificate of state accreditation, a license valid at the time of issuing this educational document.

3. Establishing the equivalence of qualifications specified in the foreign educational document, in accordance with the qualification requirements for the specialists who have completed training at a particular level of education (carried out with the involvement of relevant expert commissions on relevant qualifications) [13]. Examination means comparing educational programs in terms of content and scope. This work is performed by the Ukrainian higher education institution accredited with the same qualification as indicated in the applicant's diploma. If there is no such qualification in Ukraine, in this case the most similar one is chosen.

In Ukraine foreign students who have demonstrated a desire to receive higher education in the country are being monitored annually. Interestingly enough, one of the reasons why foreign students choose to study in Ukraine is the easiness of recognition of Ukrainian higher education diplomas in their native countries. This was confirmed by 35% of those interviewed [14].

Conclusions. The procedure of recognition of foreign educational documents is significantly reformed every year. In order to unify and apply the unified policy and practice of recognition of diplomas / qualifications for all European countries, the Council of Europe and UNESCO in 1994 established the ENIC-NARIC network. The procedure of recognition of foreign educational documents (nostrification) in Ukraine and the world consists of almost identical stages. The only difference is the cost of providing such a procedure and the list of documents required to obtain confirmation. This is due to the requirements of the educational institution or institution where the person concerned will continue his education or professional activity. Ukraine is actively reforming higher education on the way to joining the European Education Area. To this end, a set of measures has been taken to ensure that Ukrainian documents on education meet the requirements of the Paris Communiqué, the Lisbon Convention and Europass. The current legislation has been regulated and an electronic journal of recognition of foreign educational documents in Ukraine of the Ministry of Education and Science of Ukraine (electronic record) has been created.

Список використаної літератури

1. Educational Commission for Foreign Medical Graduates. URL: <https://www.ecfm.org/?fbclid=IwAR0SX-AJ-HWmySbFMmmzHK5jjoaK0Uo0kx-BVFHJ1HEBW2juAgjaD63wJ7A> (дата звернення: 02.09.2022)
2. Державна служба статистики: Статистичний збірник: URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2020/zb/07/zb_Ukraine%20in%20figures_u.pdf (дата звернення: 19.09.2022)
3. Комплексний демографічний прогноз України на період до 2050 р.: монографія / Н.С.Власенко [та ін.]; ред. Е.М.Лібанова; Фонд народонаселення ООН, Ін-т демографії та соц. дослідж., Держ. ком. статистики України, Укр. центр соц. реформ. Київ: Укр. центр соц. реформ, 2006. 138 с.
4. Пеленська О. Тисячі українців живуть в Польщі, але чи повертаються вони додому? Офіційний сайт Радіо Свобода. 2021. URL.: <https://www.radiosvoboda.org/a/ukrayintsi-v-polshchi/31083623.html> (дата звернення: 02.09.2022)
5. Шемшученко Ю. Нострифікація. Юридична енциклопедія. Київ. Українська енциклопедія ім.М.П.Бажана, 2002. Т. 4: Н – П. 720 с.
6. Vankova Z. Circular Migration and the Rights of Migrant Workers in Central and Eastern Europe. Cham: Springer, 2020. P.215–239.
7. Ruśkowski Eu. Habilitation in Slovakia and the problem of its nostrification in Poland. Annual Center Review. 2017. № 10. P.12–14.
8. Khodan V.V. Nostrification of Doctor Diploma as a First Step in the Recognition of Higher Medical Education in the Czech Republic. Childs Health. 2016. № 2 (70). P. 185–187.
9. ENIC: Європейська мережа інформаційних центрів у європейському регіоні. URL: <https://www.enic-naric.net> (дата звернення: 02.09.2022)
10. Челпан В., Петрук Л., Солошенко В., Вагіна Т. та ін. Визнання кваліфікацій в Україні і світі. ДП «Інформаційно-іміджевий центр», 2020. URL.: <http://enic.in.ua> (дата звернення: 02.09.2022)
11. Наказ МОН № 102 від 25 січня 2021 року «Про затвердження форм документів про вищу освіту (наукові ступені) та

- додатка до них, зразка академічної довідки» зареєстрований Міністерством Юстиції України за № 122/35744 від 29 січня 2021 року
12. Порядок організації навчання студентів за міжнародними програмами подвійних дипломів. Національний університет «Львівська політехніка», 2019. URL: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2020/pages/2016/svo0212poryadokorganizaciyinavchannyastudentivzamidznarodnymiprogramamypodviynyhdyploviv.pdf> (дата звернення: 02.09.2022)
  13. Державне підприємство Міністерства освіти і науки України «Інформаційно-іміджевий центр». URL: <https://naric.in.ua> (дата звернення: 02.09.2022)
  14. Звіт дослідження Міністерства освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/12/07/2.pdf> (дата звернення: 02.09.2022)

References

1. Educational Commission for Foreign Medical Graduates. <https://www.ecfmg.org/?fbclid=IwAR0SX-AJ-HWmySbFMmmzHK5jjoaK0Uo0kx-BVFHJ1HEBW2juAgjaD63wJ7A> [in Ukrainian].
2. Derzhavna sluzhba statystyky: Statystychnyy zbirnyk [State Statistics Service: Statistical collection] http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2020/zb/07/zb_Ukraine%20in%20figures_u.pdf [in Ukrainian].
3. Libanova, E.M. (Ed.). (2006). *Kompleksnyy demohrafichnyy prohoz Ukrainy na period do 2050 r.* [Comprehensive demographic forecast of Ukraine for the period until 2050]. Ukrainian Centre for Social Reforms. [in Ukrainian].
4. Pelenska, O. (2021). *Tysiachi ukraintsvi zhyvut v Polshchi, ale chy povertaiutsia vony domomu?* [Thousands of Ukrainians live in Poland, will they return home?]. Radio Svoboda. <https://www.radiosvoboda.org/a/ukrayintsi-v-polshchi/31083623.html> [in Ukrainian].
5. Shemshuchenko, Yu. (2002). *Nostryfikatsiia. Yurydychna entsyklopediia* [Nostrification. Legal encyclopedia]. Ukrainska entsyklopediia im.M.P.Bazhana. Vol. 4: N – P. [in Ukrainian].
6. Vankova, Z. (2020). *Circular Migration and the Rights of Migrant Workers in Central and Eastern Europe*. Springer.
7. Ruškowski, Eu. (2017). Habilitation in Slovakia and the problem of its nostrification in Poland. *Annual Center Review*, 10, 12–14.
8. Khodan, V.V. (2016). Nostrification of Doctor Diploma as a First Step in the Recognition of Higher Medical Education in the Czech Republic. *Childs Health*, 2 (70), 185–187.
9. ENIC. Yevropeiska mrezhha informatsiinykh tsentriv u yevropeiskomu rehioni [European network of information centers in the European region]. <https://www.enic-naric.net> [in Ukrainian].
10. Chelpan, V., Petruk, L., Soloshenko, V., & Vahina, T. (2020). Vyznannia kvalifikatsii v Ukraini i sviti [Recognition of qualifications in Ukraine and the world]. <http://enic.in.ua>. [in Ukrainian].
11. Nakaz MON № 102 vid 25 sichnia 2021 roku «Pro zatverdzhennia form dokumentiv pro vyshchu osvitu (naukovi stupeni) ta dodatka do nykh, zrazka akademichnoi dovidky» zareiestrovanyi Ministerstvom Yustytsii Ukrainy za № 122/35744 vid 29 sichnia 2021 roku [Order of the Ministry of Education and Culture No.102 of January 25, 2021 «On approval of the forms of documents on higher education (degrees) and their annex, sample academic certificate» registered by the Ministry of Justice of Ukraine under No. 122/35744 of January 29, 2021] [in Ukrainian].
12. Poriadok orhanizatsii navchannia studentiv za mizhnarodnymy prohramamy podviinykh dyploviv. Natsionalnyi universytet «Lvivska politehnika» 2019 r. [The procedure for organizing the education of students under international double degree programs. Lviv Polytechnic National University, 2019]. <https://lpnu.ua/sites/default/files/2020/pages/2016/svo0212poryadokorganizaciyinavchannyastudentivzamidznarodnymiprogramamypodviynyhdyploviv.pdf> [in Ukrainian].
13. Derzhavne pidpriemstvo Ministerstva osvity i nauky Ukrainy «Informatsiino-imidzhevyi tsentr» [State enterprise of the Ministry of Education and Science of Ukraine «Information and Image Center»]. <https://naric.in.ua> [in Ukrainian].
14. Zvit doslidzhennia Ministerstva osvity i nauky Ukrainy [Research report of the Ministry of Education and Science of Ukraine]. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/12/07/2.pdf> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 30.09.2022 р.

Стаття прийнята до друку 04.10.2022 р.

Хоружа Людмила Леонідівна

доктор педагогічних наук, професор

завідувач кафедри освітології та психолого-педагогічних наук
Київський університет імені Бориса Грінченка, м.Київ, Україна

Коваленко Сергій Петрович

аспірант кафедри освітології та психолого-педагогічних наук
Київський університет імені Бориса Грінченка, м.Бровари, Україна

Бовтрук Наталія Сергіївна

кандидат педагогічних наук
головний спеціаліст відділу преси та інформації
Міністерство Освіти і Науки України, м.Київ, Україна

ВИЗНАННЯ ІНОЗЕМНИХ ДОКУМЕНТІВ ПРО ОСВІТУ (НОСТРИФІКАЦІЯ) В УКРАЇНІ

Анотація. Актуальність проблеми визнання іноземних документів про освіту (нострифікація) обумовлена активізацією процесів трудової міграції, мобільності населення, а також формуванням єдиного освітнього та наукового простору в межах Болонського процесу. Аналіз нормативно-правового забезпечення та особливостей здійснення процедур визнання іноземних документів про освіту (нострифікація) уможливить збагатити досвід здійснення цієї процедури, дозволить зрозуміти її соціальну, освітню, економічну і культурно-інтеграційну функції. Метою дослідження є огляд та аналіз процедури визнання іноземних документів про освіту в Україні. Застосовані методи дослідження: комплекс загальнонаукових методів щодо вивчення процедурних особливостей визнання іноземних дипломів про освіту в Україні та деяких країнах ЄС. Здійснено аналіз нормативно-правових актів, що регулюють процедуру визнання, а також здійснено аналіз та порівняння статистичних даних, які відображають певні демографічні, міграційні тенденції, врахування яких важливе для осмислення проблеми, яка вивчається. Визначено основні проблеми на шляху до уніфікації підходів

процедури визнання іноземних документів про освіту. Отримані аналітичні дані важливі для розуміння сутності проблеми визнання документів про освіту, обмін досвідом між країнами ЄС та Україною.

Ключові слова: визнання іноземних документів про освіту, нострифікація, Болонський процес, Європейський освітній простір, європейські стандарти.

**НАУКОВИЙ ВІСНИК
УЖГОРОДСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Серія

**ПЕДАГОГІКА
СОЦІАЛЬНА РОБОТА**

Збірник наукових праць

Випуск 2 (51)

Комп'ютерна верстка

Тополянський С.І.

Статті подані в авторській редакції

Здано до набору 26.10.2022. Підписано до друку 31.10.2022.

Формат 60x84. Папір офс. Гарнітура Times New Roman.

Друк різогр. Ум. друк. арк. 22,8.

Наклад 300 прим. Замовлення №

Віддруковано з готового оригінал-макета

Видавництво УжНУ «Говерла»

88000, м. Ужгород, вул. Капітульна, 18.

Свідоцтво про внесення до державного реєстру видавців, виготівників,

і розповсюджувачів видавничої продукції

Серія 3т №32 від 31 травня 2006 року